

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ**

КАФЕДРА ТЮРКОЛОГІЇ

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ТУРЕЦЬКОЇ МОВИ ТА
ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ВСТУПНИКІВ НА НАВЧАННЯ
ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ
«СХІДНА ФІЛОЛОГІЯ, ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКА МОВА ТА
ПЕРЕКЛАД: ТУРЕЦЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА»
(ОС «МАГІСТР»)**

Затверджено Вченою радою Інституту філології
(протокол № 7 від «28» лютого 2017 року)

КИЇВ – 2017

Вступ

Екзамен з фаху як форма вступного випробування для навчання за освітнім ступенем «Магістр» за освітньою програмою «Східна філологія, західноєвропейська мова та переклад: турецька мова і література» проводиться відповідно до «Правил прийому до Київського національного університету імені Тараса Шевченка на 2017/2018 навчальний рік» і має форму індивідуального екзамену членами атестаційної комісії з фаху вступника на відповідний рівень навчання.

Структура та зміст екзамену

Екзамен передбачає виконання теоретичних завдань, а також виконання завдань на уміння практично застосовувати набуті знання з фаху відповідно до затвердженої програми вступних випробувань з відповідних фахових дисциплін, що за змістом і обсягом включають навчальний матеріал підготовки фахівців за освітнім ступенем «Бакалавр».

Вступникові пропонується в екзаменаційному білеті по 2 тестових завдання з мови, а саме: теоретичний аспект сучасної турецької мови та лексико-граматичне завдання. Також у білеті запропоновано одне теоретичне питання з історії турецької літератури та тема письмового твору для вступника.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ НА ВСТУПНОМУ ЕКЗАМЕНІ

Максимальна кількість балів, що їх може набрати вступник, становить 200. Відповіді на запропоновані завдання оцінюються такими балами (нижче наводить максимально можлива кількість балів з кожного виду завдання).

<i>Завдання</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
1. Сучасна турецька мова (теоретичні аспекти)	60
2. Історія турецької літератури.	30
3. Лексико-граматичне завдання	60
4. Твір на тему	50

1. Оцінювання письмової відповіді на теоретичні питання з сучасної турецької мови

Тестове завдання з сучасної турецької мови (теоретичні аспекти) включає в себе 30 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється максимально в **2 бали**. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за це завдання – **60 балів**.

			<p>адекватне сприйняття тексту реципієнтом; – невиконання до двох вимог; - допускається не більше 6 незначних або двох значних помилок, які загалом не роблять текст незрозумілим для реципієнта; – невиконання трьох вимог до змісту; - наявні істотні помилки, які спотворюють відповідь на запитання і роблять її незрозумілою для реципієнта.</p>	<p>12-14</p> <p>0-10</p>
--	--	--	---	--------------------------

3. Оцінювання тестового лексико-граматичного завдання

Тестове лексико-граматичне завдання з сучасної турецької мови включає 30 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється максимально в **2 бали**. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за це завдання – **60 балів**.

4. Оцінювання письмової відповіді (твору)

Твір за визначеною тематикою передбачає контроль мовленнєвої компетенції, набутої студентом-випускником, а також визначення рівня сформованості вмінь і навичок писемної комунікації в межах навчальної програми. Студент повинен продемонструвати сутнісне бачення і розуміння інформації, активний характер її осмислення.

Екзаменаційний бал за письмову роботу (написання твору) на вступному екзамені складається із суми балів за **зміст** твору та за його **форму**. Під формою твору розуміється власне грамотність його написання. У ході перевірки форми твору увага зосереджується на трьох основних аспектах: граматичному, лексичному та орфографічному. Мінімальний об'єм твору складає **200** слів. Максимально за письмову частину державного екзамену студент може отримати **50** балів.

Підсумковий бал за письмову частину державного екзамену виставляється за такими критеріями:

**Оцінювання письмової відповіді (твору) вступного екзамену
(максимальна кількість 50)**

№ з/п	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
1.	Зміст твору	25	<ul style="list-style-type: none"> – повне розкриття теми; – змістовний, логічний та аргументований виклад матеріалу з дотриманням необхідних міжфразових зв'язків; – адекватне використання лексики та синтаксичних конструкцій – неповне розкриття теми; – незначні порушення у змістовному, логічному та аргументованому викладі з дотриманням необхідних міжфразових зв'язків; – незначні помилки у лексичному та синтаксичному оформленні твору – тема розкрита частково; є істотні порушення у змістовному та логічному викладі матеріалу; недостатня аргументованість викладу; суттєві порушення у дотриманні необхідних міжфразових зв'язків та у використанні лексики і синтаксичних конструкцій – тема не розкрита; – відсутній логічний та аргументований виклад матеріалу; наявні – грубі порушення у вживанні засобів міжфразових зв'язків; – неправильне вживання лексики та синтаксичних 	<p>25</p> <p>23–24</p> <p>22 –2</p> <p>0– 1</p>

			конструкцій.	
2.	Форма твору	25	– не більше 4 граматичних, лексичних або орфографічних помилок;	24–25
			– не більше 8 граматичних, лексичних або орфографічних помилок;	22–23
			– не більше 12 граматичних, лексичних або орфографічних помилок;	21 –1
			– 13 та більше граматичних, лексичних або орфографічних помилок.	0

Підсумкова оцінка за вступний екзамен

Система оцінювання результатів вступного екзамену є накопичувальною. Складниками підсумкового балу за вступний екзамен є:

- бали за тестове завдання з теоретичної граматики сучасної турецької мови;
- бали за відповідь з турецької літератури;
- бали за лексико-граматичний тест;
- бали за твір.

Підсумкова оцінка за відповідь на вступному екзамені за 200 – бальною шкалою.

Теоретична частина (90 балів)

Турецька мова (60 балів)

Загальна характеристика турецької мови

Місце турецької мови в генеалогічній та типологічній класифікаціях мов світу.

Фонетика і фонологія

Турецький алфавіт та його походження. Закони гармонії голосних у турецькій мові: закон небного тяжіння, закон губного тяжіння голосних (закони великої та малої гармонії голосних). Випадки випадання голосних звуків у середині слів. Звуження голосних звуків у турецьких дієсловах. Класифікація приголосних за участю голосу і шуму; за місцем їх творення; за способом творення. Закон гармонії приголосних у турецькій мові. Закон чергування приголосних (у коренях дієслів). Випадання приголосних звуків. Випадки подвоєння приголосних звуків. Протетичні звуки в турецькій мові: класифікації вітчизняних та турецьких мовознавців. Словесний, фразовий, синтагматичний, логічний наголоси. Поняття інтонації. Складові компоненти інтонації: мелодика, ритм, темп, тембр.

Лексикологія

Групи лексики в різних стилях турецької мови: стилістично нейтральна, книжна, розмовна, просторічна, термінологічна лексика, неологізми, арготизми, жаргонізми та сленгізми, професіоналізми. Джерела виникнення синонімії в сучасній турецькій мові. Абсолютні синоніми та запозичення. Ідеографічні (значеннєві) синоніми. Антоніми в сучасній турецькій мові. Типи антонімів. Омонімія в турецькій мові. Контекстуальні синоніми та антоніми. Оксюморон як різновид тропу. Розмежування омонімії та полісемії. Активна та пасивна лексика турецької мови: загальна характеристика. Класифікація архаїзмів та історизмів сучасної турецької мови. Групи лексичних запозичень за ступенем адаптації: засвоєння, власне запозичення, кальки, запозичення значень, словотвірні запозичення, варваризми, екзотизми. Словотворчі типи та моделі арабських запозичень. Персизми в лексичному складі турецької мови. Європейські запозичення в системі турецької загальнонаціональної мови. Семантичні та структурні характеристики редуплікативних слів. Поняття фразеологізму у вітчизняному (В.В.Виноградов, М.М.Шанський) та турецькому (М.Хенгірмен, О.А.Аксой) мовознавстві. Прислів'я та приказки. Епоніми фольклорного, літературного, рекламного та кінематографічного походження у сучасній турецькій мові. Характеристика тлумачних, перекладних, орфоепічних, етимологічних, фразеологічних, термінологічних (відповідно до галузей науки) турецької мови. Діалектні словники турецької мови. Словники

синонімів та антонімів у турецькій мові. Словники арготизмів. Словники метафор.

Теоретична граматики

Аглютинативний характер граматики турецької мови. Співвідношення граматичної системи турецької та слов'янських мов. Поділ слів на частини мови. Аналіз різниці у класифікації слів турецьких та українських мовознавців.

Іменник

Власні та загальні іменники. Категорія збірності і одиничності, категорія істот і неістот. Граматичні категорії іменника: категорія роду, числа, відмінка, присвійності. Ізафети іменників (ad tamlamaları): присвійний, відносний, якісний. Словотвір іменників: загальна характеристика.

Займенник

Групи займенників за значенням: особові, зворотні, вказівні, неозначені, питальні. Проніміналізація. Словотвір займенників: загальна характеристика.

Прикметник

Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні. Класифікація відносних прикметників: вказівні, кількісні, питальні, невизначені. Ступені порівняння якісних прикметників. Зменшувально-пестлива та підсилювальна форми якісних прикметників. Редуплікація прикметників. Словотвір прикметників: загальна характеристика.

Прислівник

Розряди прислівників за значенням: прислівники місця та напряму, прислівники часу, прислівники кількості, прислівники міри і ступені, прислівники причини, прислівники мети, питальні прислівники. Словотвір прислівників: загальна характеристика..

Дієслово

Дієслово як частина мови. Перехідні та неперехідні дієслова. Види дієслова. Перифрастичні форми дієслова. Способи дієслова: дійсний, наказовий, бажальний, забор'язальний, умовний. Система часів турецького дієслова: прості та складні часи. Словотвір дієслів: загальна характеристика.

Дієприкметник / Дієприслівник

Дієприкметники та дієприслівники як особливі форми дієслова. Класифікація дієприкметників та дієприслівників сучасної турецької мови. Утворення дієприслівників у турецькій мові. Порівняльна характеристика дієприслівників турецької та української мов. Словотвір дієприкметників / дієприслівників: загальна характеристика.

Службові частини мови

Післяйменник як частина мови. Післяйменники-частки та післяйменники-імена. Післяйменники, що керують основним відмінком імен та родовим відмінком займенників. Післяйменники, що керують давальним відмінком основним відмінком імен та родовим відмінком займенників. Сполучник як частина мови. Єднальні, протиставні, розділові сполучники.

Сполучники підрядності. Повторювальні та парні сполучники. Частка як частина мови. Поєднання часток з частинами мови. Експресивні відтінки часток. Вигук як частина мови. Групи вигуків: твірні та первинні. Вигуки запозичені з інших мов. Відмінки імен, які вживаються із вигуками.

Історія мови

Класифікаційні схеми тюркської мовної родини О.М. Самойловича, В.О. Богородицького, Ю. С. Малова, М. О. Баскакова, І. Бенцинга, К. Менгеса. Хронологія тюркських мов та лінгвістичні контакти ранніх тюрків. Періодизація історії турецької мови. Абетки тюркських мов: рунічне письмо, османське письмо на основі арабського алфавіту, турецька абетка на основі латинського алфавіту. Давньотюркські писемні джерела: орхоно-єнісейські пам'ятки, пам'ятки маніхейського письма, давньо- та середньо тюркські пам'ятки уйгурського письма, рунічні та давньоуйгурські пам'ятки.

Розвиток огузької мови: період VI–IX ст, період IX–XI ст, період XI–XII ст. Етапи розвитку османської мови: епоха староосманської мови – XIII–XV ст., середньоосманської – XV–XIX ст. та новоосманської мови – XIX–XX ст. Розвиток турецької мови у XX сторіччі: реформа абетки турецької мови., політика мовного планування, політика пуризму.

Турецька література (30 балів)

Перші писемні джерела у тюрків. Орхоно-єнісейська писемність або рунічні, клинописні тексти від Єнісею і Східного Туркестану до Кавказу і Дунаю. Найбільша писемна пам'ятка тюрків – рунічний напис на честь Куль-Тегіна. «Заповіт Куль-Тегіна» – мудрість, яка дійшла через століття. Перший словник Махмута Кашгарського «Дивані люгатет-тюрк» (Словник Тюркських мов). «Кодекс куманікус» (Книга куманов) (XIV ст). «Огуз-наме» – епічний твір про походження тюркських народів: кипчак, кангли, карлук та інші. Заклик до єднання і протистояння нападам ворогів. Поклоніння стародавніх тюрків силам природи. Прототипи Огузхану. Огузхан – узагальнений образ тюркських ханів.

Література доби ісламського впливу. Особливості літератури доби ісламського впливу. Історичне значення літератури доби ісламського впливу. Перші віршовані форми: кошук, сагу, сав тощо. Тематичні та структурні особливості давньотюркського віршування. Стародавні йирау (жирау), ками, ашуги, озани, кобзарі (*коризси*): представники поезії ашугів та імпровізатори, імена яких зафіксовані в хроніках Сходу.

Виникнення та розвиток тюркського національного епосу. Тюркська богатирська казка. Виникнення та розвиток тюркського національного епосу. Тюркський героїчний епос: «Книга мого Деде Коркута». «Манас» – киргизький героїчний епос. Богатир Манас – об'єднувач казахського і киргизького народів. Відмінність Манаса від європейського героїчного епосу. «Керогли» («Герокли») – епічний цикл народів Середньої Азії, що

склався в азербайджансько-туркменському середовищі в XVII в. Видатні тюркологи, перекладачі та дослідники епосу.

Народний театр в турецькій літературі та культурі. Особливості репертуару народного вуличного театру (орта оюну): театру тіней (Карагьоз оюну) та монотеатру меддаху. Карагьоз та Хадживат: дві протилежності у театральній культурі турків. Традиції народної драми в сучасній турецькій літературі. Типологічні закономірності народної драми у турків. Трансформація традиційної народної драми в умовах створення «нового» театру. Роль та значення народного театру в народній турецькій літературі.

Народна релігійно-суфійська література. Народна релігійна проза. Організація літературного життя на теренах мусульманської культури. Інститут придворних поетів. Суспільно-історичні та філософські корені суфізму і особливості його поширення в умовах Малої Азії. Основні суфійські течії і характер їх прояву на різних етапах суспільно-історичного життя. Відображення суфійських ідей в турецькій літературі в ранній період його становлення. Жанри (духовні вірші), форми і система поетичної образності суфійської поезії. Язичницьке коріння суфійської символіки. Перші твори турецької середньовічної прози.

Джелаледдін Румі (1207 – 1279) і його роль в розповсюдженні суфійської ідеології. Концепція божественної любові. Проповіді Румі і характер використання в них фольклорного матеріалу. Лірика поета. Традиція Румі в турецькій літературі.

Султан Велед (1226 – 1312). Його поетична трилогія: «Поема початку» («Ібтіда-наме»), «Поема лютні» («Ребаб-наме») і «Поема кінця» («Інтіхана-наме»). Пропаганда ідей Джелаледдіна Румі. Лірика Султана Веледа. «Строкаті» вірші. Юнус Емре (1250? – 1320). Релігійно-філософські погляди поета. Містичний пантеїзм Юнуса Емре і обожнювання людини. Заперечення ортодоксальної обрядовості. Народність його творчості. Зв'язок його лірики з пісенною традицією. Дидактичний твір «Повчальні послання» («Рісалат уль-нюсхійя»). Висвітлення основних питань середньовічного світосприйняття. Алегоричне зображення боротьби персоніфікованих пороку і чесноти. Прославлення сили і тріумфу розуму. Юнус Емре і ашигська лірика. Ашик-паша (1271 – 1332) і його літературна спадщина. Поема «Факро-наме». Її алегоричне тлумачення. «Поема мандрівника» («Гаріб-наме»), 1329 р. Відображення в ній суперечливості поглядів поета. Тяжіння до схоластики і «сакральної арифметики». Зародження світської поезії. Вірші Деххані (XIII ст.). Відображення в них передових тенденцій світської поезії-життєлюбства, тяги до книжкової культури, участі в справах держави (у формі порад і наказів правителя). «Поема про долю» («Чархи-наме») Ахмеда Факіха (XIII ст.). Есхатологічні мотиви поеми. Риси ораторського стилю. Поема «Юсуф і Зеліха» Шейяда Хамзи (XIII ст.). Характер витлумачення біблійно-коранічного сюжету. Літературні попередники поета і вплив фольклорної традиції. Поема Гюльшехрі «Бесіда птахів» («Мантік ат-тайр»), 1317 р. відповідь на однойменну поему Аттара. Традиція жанру назіре.

Письменство тасаввуфу. Поезія дивана. Передумови виникнення літератури дивана. Турецька література у XIII-XIX. Визначальні риси літератури Дивана. Мова та поетика творів. Поетичні жанри літератури Дивана. Ахмеді (1329? – 1417). Нове в ліриці поета. Вплив усної традиції і творчості Фірдоусі. Основні сюжетні лінії поеми. Образ Олександра Македонського. Жанрова структура поеми і неоднорідність стилістичного плану. Традиція «Іскандер-наме» в турецькій літературі (прозаїчна версія Хамзаві «Кисса-і Іскандер» – «Повість про Олександра» та ін.). Поема «Джемшид і Хуршид». Шейхи (1387 – 1422?). «Поема про осла» («Харнаме») як перший в турецькій літературі зразок сатиричної поеми. Її фольклорне джерело. Мова і поетичний стиль. Лірика Шейхи. Її зміст і поетика. Перші відповіді на газелі Хафіза. Шейхи і турецька «диванна» поезія. «Золоте століття» турецької літератури. Риса нового в її ідейно-естетичному та художньому змісті. Гуманістичний характер літератури, пафос життєствердження. Іса Неджаті (пом. 1508). Мотиви і образи його любовної лірики. Своєрідність поетичної майстерності. Полемічні вірші Неджаті. Міхрі-хатун (бл. 1456 – 1514). Життя поетеси і її літературне середовище. Історія вивчення творчості Міхрі. Літературна попередниця Міхрі – поетеса Зейнаб. Виступи Міхрі на захист жіночого розуму і свободи почуття. Затвердження рівності в любові. Мухаммед Абдул Баки (1526 – 1600). Творчість поета як художній підсумок «золотого періоду». Висока майстерність Баки як «султана поетів». Філософські погляди Баки. Його естетичний ідеал. Культ витонченості. Багатоаспектний характер лірики поета. Творчість Ташліджали Яхья. Біографія поета. «Пятериця» («Хамса») Яхья як вершина турецького епосу розглянутої епохи. Вплив традиції Алішера Навої (його тезкере «Зборів витончених» – «Маджаліс ан-нафаіс»). Відображення в тезкере естетичних ідеалів епохи.

Нова турецька література. Література Танзімату (1860–1896 рр.). Передумови виникнення літератури Танзімату. Головні особливості напряму. Періодизація. Історичне тло доби. Характеристика напряму, принципи відмінності від літератури Дивана. Два періоди літератури Танзімату. Перший період літератури Танзімату (1860–1875 рр.), класицизм і романтизм в турецькій літературі. Ідейні засади першого періоду літератури Танзімату. Шінасі («Одруження поета»), Намик Кемаль («Джезмі», «İntibah»), Зія Паша («Harabat»), Агмет Мітгат Ефенді («Letaif-i Rivayet»), Шемсетін Самі (Кохання Талаята і Фінтат), Агмет Вефік Паша («Примусовий шлюб») як представники першого періоду літератури Танзімату. Класицизм і романтизм як естетичні домінанти просвітницької літератури Туреччини. Другий період літератури Танзімату (1875-1896 рр.): реалізм та натуралізм в турецькій літературі. Головні риси літератури другого періоду Танзімату, ідейні засади. Реалізм як творчий метод в романі Реджаізаде Магмута Екрема «Пристрасть до фаєтонів» (1877), в збірці новел Саміпашазаде Сезаї «Дрібниці» (1890). Натуралізм як творчий метод у повісті Набізаде Назима «Карабібік» (1890). Перший турецький психологічний роман «Зехра» Набізаде Назима. Абдюльгак Гаміт Тархан («Могила»), Муаллімі Наджі (критика та

лексикографія). Класицизм (Шінасі), романтизм (Намик Кемаль), реалізм (Галіт Зія), натуралізм (Набізаде Назим, Гюсеїн Рагмі Гюрпинар) в турецькій прозі періоду Танзімату. Жанри роману та новели в турецькій літературі епохи Танзімату: адресація творів як передумова ідейного, мовного та тематичного планів творів. Розвиток літературної критики. Твір Намика Кемалю «Renan Müdafaanameşi». Зародження турецької драматургії. Перша п'єса Шінасі «Одруження поета» та Намика Кемалю «Батьківщина або Сілістрія». Літературні течії Servet-i Fünun та Fecr-i Ati. Літературна течія Servet-i Fünun: передумови виникнення, ідейні засади, представники. Література Нового часу і умови її формування. Літературне об'єднання Servet-i Fünun та його ідейна платформа. Творчість Тевфіка Фікрета, Галіта Зії Ушаклігіля, Дженаба Шагабеттіна, Мегмета Рауфа. Соціальна тематика та психологізм як два струмені реалізму творчості письменників течії Servet-i Fünun. Соціальний реалізм в літературі періоду Servet-i Fünun: тематика творів, метод відображення дійсності. Психологізм як домінанта творчого методу Мегмета Рауфа. Символізм у творчості Агмета Гашіма («Години озера», «Сходи»). Творчість «незалежних» письменників. Творчість Мегмета Акіфа Ерсою (Гімн Турецької республіки, епіко-ліричні твори, «Safahat») та її значення для турецької літератури. Гюсеїн Рагмі Гюрпинар: реалістично-натуралістичні засади творчості, соціальні мотиви у творах «Шик», «Гувернантка». Творчість Агмета Расіма: тематика творів, продовження в літературі ідейно-естетичних засад Агмета Мітгата Ефенді. Літературна течія Fecr-i Ati: передумови виникнення, ідейні засади, представники. Полеміка щодо «нового і старого» між представниками двох течій. Перекладацька діяльність представників течії Fecr-i Ati.

Період національної літератури (Milli Edebiyat Dönemi) (1911–1923).

Становлення періоду національної літератури. Історичне тло періоду. Ідеї національного самоусвідомлення: тюркізм на місці османізму. Мова та стилістика як ідейна платформа літератури періоду. Головні характеристики літератури цього періоду. Мистецькі рухи «Генч калемлер» та «Сні лісан». Зія Ѓокальп як ідеолог турецького націоналізму. Мовна полеміка між Fecr-i Ati та Genç Kalemler. Роман та новела в період національної літератури. Творчість Якупа Кадрі Караосманоглу, Рефіка Галіта Карая, Омера Сейфеттіна, Решата Нурі Гюнтекіна, Галіде Едіп Адивар. Літературознавча діяльність Фуата Кьопрюлю. Розвиток прозових жанрів в літературі національного періоду. Класицизм і романтизм в романістиці. Традиції періоду «Milli Edebiyat» у перших роках після проголошення Республіки. Творчість Галіта Зії («Синє і чорне», Мегмета Рауфа («Вересень»), Гюсеїна Рагмі («Шлюб під кометою»). Тематика визвольної боротьби в літературі (Якуп Кадрі Караосманоглу «Дикий», Галіде Едіп Адивар «Вогняна сорочка»). Розквіт жанру новели у творчості Омера Сейфеттіна. Романтичний струмінь та тема Анатолії у романістиці Решата Нурі Гюнтекіна. Поезія в період національної літератури. Творчість Мехмета Акіфа Ерсою (національний гімн), Ях'ї Кемалю Беятлі, Зії Ѓокальпа. Творчий доробок Агмета Гашіма. Неокласицизм в турецькій поезії.

Літературні течії Servet-i Fünun та Fecr-i Atı Літературна течія Servet-i Fünun: передумови виникнення, ідейні засади, представники. Література Нового часу і умови її формування. Літературне об'єднання Servet-i Fünun та його ідейна платформа. Творчість Тевфіка Фікрета, Галіта Зії Ушаклігія, Дженаба Шагабетгіна, Мегмета Рауфа. Соціальна тематика та психологізм як два струмені реалізму творчості письменників течії Servet-i Fünun. Соціальний реалізм в літературі періоду Servet-i Fünun: тематика творів, метод відображення дійсності. Психологізм як домінанта творчого методу Мегмета Рауфа. Символізм у творчості Агмета Гашіма («Години озера», «Сходи»). Творчість «незалежних» письменників. Творчість Мегмета Акіфа Ерсоя (Гімн Турецької республіки, епіко-ліричні твори, «Safahat») та її значення для турецької літератури. Гюсеїн Рагмі Гюрпінар: реалістично-натуралістичні засади творчості, соціальні мотиви у творах «Шик», «Гувернантка». Продовження в літературі ідейно-естетичних засад Агмета Мітгата Ефенді.

Практична частина (110 балів)

1. Лексико-граматичне завдання (60 балів).

2. Твір на тему (50 балів):

1. Програми міжнародного стажування в Туреччині.
2. Мир: поки маєш, не замислюєшся наскільки він цінний.
3. Дипломатія – елегантний тандем мистецтва і політики.
4. Дякую Богові, що я українець/ка.
5. Турецькі інвестиції в Україні та можливості працевлаштування тюркологів.
6. Стажування в Турецькій Республіці: переваги та недоліки турецької системи освіти.
7. Чи може людина за незвичних обставин виявити над можливості. Чи знаєте ви такі випадки?
8. Культура мовлення. Як стати цікавим співрозмовником?
9. Моральні принципи сучасної молоді.
10. Майбутнє неможливо без минулого.
11. «Добрим словом мур проб'єш, а лихим і в двері не ввійдеш» (народне прислів'я).
12. «Дерево шанують, як добре родить, а людину — як добре робить» (народне прислів'я).
13. Усе в наших руках, тому не потрібно їх опускати (Коко Шанель).
14. Мрія кожного українця — це мир на нашій землі.
15. Можна все на світі вибирати, сину, вибрати не можна тільки Батьківщину (В. Симоненко).
16. У чому сенс життя людини?
17. Візантій. Константинопіль. Стамбул. Хитросплетіння минулого і сучасного.
18. Театр в Туреччині.

19. Постать Ататюрка в історії Туреччини.
20. Забобони турецького та українського народів.
21. Архітектурні шедеври Стамбула.
22. «Повна незалежність можлива лише тоді, коли є економічна незалежність» Ататюрк.
23. За для досягнення мрії чи варто йти на все?
24. Поезія – то завжди неповторність.
25. Альтернативний вид енергії – майбутнє нашого суспільства.
26. Турецький письменник, твори якого ви із задоволенням перечитали б знову.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (до блоку «турецька мова»)

1. *Алиева Р.Ю.* Сравнительная характеристика фонетической системы турецкого и азербайджанского языков. Диссертация на соискание ученой степени кандидата филол. н., Махачкала, 2003. – 143 с.
2. *Баскаков Н.А.* Введение в изучение тюркских языков / Н. А. Баскаков. – Изд. 2-е. – М.: Высшая школа, 1969. – 384 с.
3. *Баскаков Н.А.* Алтайская семья языков и её изучение / Н. А. Баскаков; Институт языкознания АН СССР. – М.: Наука, 1981. – 136 с.
4. *Гаджиева Н.З.* Основные пути развития синтаксической структуры тюркских языков / Н. З. Гаджиева. – М.: Наука, 1973. – с. 336.
5. *Дмитриев Н.К.* Строй тюркских языков / Н. К. Дмитриев. – М., 1962. – 607с.
6. *Дыбо А.В.* Лингвистические контакты ранних тюрков: лексический фонд: пратюркский период / А. В. Дыбо . – М.: Вост. лит., 2007. – 223 с
7. Исследования по сравнительной грамматике тюркских языков / Под ред. Н. К. Дмитриева. – М., 1955 – 1962. Т. 1-4.
8. *Кононов А.Н.* Грамматика турецкого языка / А.Н. Кононов – М. – Л.: Академия наук СССР, 1956 – 570 с.
9. *Кононов А.Н.* Грамматика языка тюркских рунических памятников VII –IX вв. / А. Н. Кононов — Л.: изд-во «Наука», 1980. – 255 с.
10. *Кононов А.Н.* История изучения тюркских языков в России (Дооктябрьский период). – Л.: Наука, 1982. – 360 с.
11. *Кормушин И.В.* Древние тюркские языки / И.В. Кормушин. – Абакан: Изд-во Хакасского государственного университета им. Н.Ф. Катанова, 2004. – 336 с.
12. *Малов С.Е.* Памятники древнетюркской письменности / С.Е. Малов . – М.; Л.: Изд-во АН СССР, 1951. – 451 с.
13. *Малов С.Е.* Енисейская письменность тюрков / С.Е. Малов. – М. – Л.: Изд. Академии наук СССР, 1952 – 118 с.
14. *Меметов І.А.* Порівняльний аналіз голосних і приголосних звуків турецької та кримськотатарської мов / І.А. Меметов // Вісник КНУТШ. Сер.: Східні мови та літератури. – 1998. – Вип. 1. – С. 21 – 25.
15. *Мініахметова Е.Х.* Арготична лексика в турецькій мові / Е.Х. Мініахметова// Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Сер.: Филология. Социальные коммуникации – 2010. – Т. 23 (62). – № 3. – С. 107-113.
16. *Мініахметова Е.Х.* Омоніми у турецькій мові / Е.Х. Мініахметова // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Сер.: Филология. – 2007. – Т. 20 (59). – № 5. – С. 206-214.

17. Михайлова Є.В. Морфологічна характеристика турецького слова та визначення його частиномовної приналежності / Є.В. Михайлова // Мовні і концептуальні картини світу. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011. Вип. 37. – С. 78-82.
18. Наджип Э.Н. Исследования по истории тюркских языков XI–XIV вв. / Э. Н. Наджип. – М.: Наука, 1989. – 281 с.
19. Назарова Г.Ш. Лексикология современного турецкого языка / Г.Ш. Назарова. – Т.: Изд-во ТашГИВ, 2002. – 78 с.
20. Насилов В.М. Язык орхоно-енисейских памятников / В. М. Насилов. – Москва, 1960. – 86 с.
21. Покровська І.Л. Джерела виникнення синонімії у сучасній турецькій мові / І.Л. Покровська // Українська орієнталістика. – 2007/2008. – Вип. 2/3. – С. 16-19.
22. Рясянен М. Материалы по исторической фонетике тюркских языков / М. Рясянен. – М., 1955.
23. Севортян Э.В. Фонетика турецкого литературного языка. Изд. АН СССР. – М., 1955. – 147 с.
24. Севортян Э.В. Из истории развития советской тюркологии (памяти Н.К. Дмитриева) / Э.В. Севортян // Известия Академии Наук СССР, отделение литературы и языка. – том XIV, 1955. – С. 15-169.
25. Севортян Э.В. К проблеме частей речи в тюркских языках / Э.В. Севортян // Вопросы грамматического строя. М.: Изд-во Академии наук СССР, 1955. С. 188-225.
26. Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков: Лексика / Э.Р. Тенишев (отв. ред.), Н.З. Гаджиева, Б.А. Серебренников и др.; "Институт языкознания РАН" Институт языкознания РАН. – Изд. 2-е, доп. – М.: Наука, 2001. – 824 с.
27. Щека Ю.В. Проблема частей речи в тюркских языках в свете традиционного, структурного и функционального подходов / Ю.В. Щека. Вопросы тюркской филологии. – М.: ИСАА при МГУ, 2006. Вып. VI. С. 175-189.
28. Щека Ю.В. Практическая грамматика турецкого языка / Ю.В. Щека. М.: АСТ: Восток-Запад, 2007. – 606 с.
29. Akgündüz A. 21 yüzyılda türkçenin hedefleri / A. Akgündüz // Türkçenin dünü, bugünü, yarını: Uluslararası bilgi şöleni: Bildiriler, 7–8 Ocak 2002. – Ankara., Kültür Bakanlığı yay., 2002. – 396 s.
30. Banguoğlu T. Türkçenin Grameri / T. Banguoğlu. – Ankara: TDK Yay., 2007. – 628 s.
31. Başkan Ö. Lenguistik Metodu / Ö. Başkan. – İstanbul: Multilingual Yay., 2003. – 305 s.
32. Bayrav S. Yapısal Dilbilimi / S. Bayrav. – İstanbul: Multilingual Yay., 1998. – 235 s.
33. Bozkurt F. Türkçe Çağdaş Dilbilgisi / F. Bozkurt. – İstanbul: İnhilap Hitaberi, 1994. – 171 s.
34. Caferoğlu A. Türk dili tarihi / A. Caferoğlu. – İstanbul,: Enderun kitabevi, 2013. – 246 s.
35. Demir T. Türkçe dilbilgisi / T. Demir. – Ankara: Kurmay Yayınları, 2000. – 704 s.
36. Ediskun H. Yeni Türk dilbilgisi / H. Ediskun. – İstanbul: Remzi Kitabevi, 1993. – 416 s.
37. Ercilasun A.B. Türk Dil Tarihi / Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla / A.B. Ercilasun. – Akçağa yayınları, 2011. – 486 s
38. Ergin M. Orhun Abideleri / M. Ergin. – Boğaziçi Yayınları, 1996, – 147 s.
39. Ergin M. Üniversiteler için Türk dili / M. Ergin. – İstanbul: Bayrak Yayınlar, 2009. – 544 s.
40. Gencan T.N. Dilbilgisi / T.N. Gencan. – İstanbul: Ahmet Sait Matbaası, 1971. – 200 s.
41. Göksel A. Turkish: A Comprehensive Grammar / A. Göksel. – NY.: Routledge, 2005. – 605 p.
42. İmer K. Türkiye’de dil planlaması: Türk dili devrimi. – 2 bsk. / K. İmer – Ankara: Kültür Bakanlığı, 2001. – 219 s.
43. Koç N. Yeni dil bilgisi / N. Koç. – İstanbul: Yayınevi, 1992. – 630 s.
44. Korkmaz Z. Türkiye Türkçesinin Temeli Oğuz Türkçesinin Gelişimi / Z. Korkmaz. – Ankara: TDK yayınları, 2013. – 230 s.

45. *Tuna O.N. Sümer ve Türk Dillerinin Tarihî İlgisi ve Türk Dilinin Yaşı Meselesi* / O. N. Tuna. –İstanbul: Türk dil kurumu yayınları, 1997. – 57 s.

(до блоку «турецька література»)

1. *Айзенштейн Н.А.* Из истории турецкого реализма. – М., 1968. – 284 с.
2. *Алатлы Алев.* По следам Гоголя. Кн. 1.: Не просвещением, но сердцем / Алев Алатлы [пер. с турец. И. Дрыга]. – К.: Четверта хвиля, 2010. – 521 с.
3. *Алькаева Л.О.* Из истории турецкого романа. – М., 1975. – 276 с.
4. *Арабская средневековая культура и литература.* Сборник статей зарубежных ученых. Издательство «Наука». Главная редакция восточной литературы, М. 1978. – 218 с.
5. *Бертельс Е.Э.* Суфизм и суфийская литература. – М., 1965. – 531 с.
6. *Бозкурт І.* Возможно одного дня / І. Бозкурт [пер. з турец. Ф.І. Арнаут]. – К.: ВД Дмитра Бураго, 2005. – 260 с. – *рос.м.*
7. *Велі О.* Поезія / О. Велі [пер. з турец. О. Ганусець, І. Світличний] // Всесвіт. – 1964. – №12. – С. 95–98.
8. Вірші турецьких поетів. (Н.Хікмет, Т.Фікрет, Х.Фахрі)// П.Тичина. Зібрання творів у дванадцяти томах. Т. 6. – К.: Наукова думка, 1985. – С. 370-377.
9. *Гарбузова В.С.* Поэты средневековой Турции. – Л., 1963. – 202 с.
10. *Гарбузова В.С.* Поэты Турции XIX века. – Л., 1961. – 116 с.
11. *Гарбузова В.С.* Поэты Турции первой четверти XX века. – Л., 1975. – 71 с.
12. *Гордлевский В.А.* Очерки по новой османской литературе // Изб.соч. Т. 2. – М., 1960 – 1961.
13. *Грабар С.* Художні особливості роману Ізмаїла Бозкурта «Можливо одного дня» / С. Грабар // X Міжнародний літературний турецький симпозиум КІБАТЕК: Статті. – К.: ВД Дмитра Бураго, 2005. – С. 189-190.
14. *Гюнтекін Р.Н.* Пташка співуча: Роман / Р.Н. Гюнтекін [пер. з тур. В.М. Верховеня]. – Харків: Фоліо, 2011. – 506 с.
15. *Грісбах-Туган Г.* Новітнє турецьке красне письменство = Die Modern Türkische Prosaliteratur / В.Дубровський (авторизований переклад з нім. мови). – Б.м.: Б.в., 1948. – 30 с. див. цю статтю у [Кочубей Ю. В.В. Дубровський (1897-1966) як сходознавець / Ю.М. Кочубей; Ін-т сходознавства ім. А.Ю. Кримського НАН України. – К., 2011. – С. 280-316.]
16. *Дерменджі О.* Мевляна як феномен світової літератури / О. Дерменджі // Україна і Туреччина : Історія культурних зв'язків та співробітництво на сучасному етапі. – К., 2011. – С. 149-160.
17. *Дерменджі О.* Мустафа Кутлу – повернення до традиції в сучасній турецькій літературі / О. Дерменджі // Вісник КНУТШ. Східні мови та літератури. – 2001. – Вип. 5. – С. 59-62.
18. *Джейган Н.* Літературний рух у період правління Абдульхаміда: «Сервет-і фюнун» / Н. Джейган // Вісник КНУТШ. Східні мови та літератури. – 2009. – Вип. 15. – С. 46-51.
19. *Жанрово-стильові моделі сучасного турецького роману (80 - 90 рр.):* Автореф. дис... канд. філол. наук: 10.01.04 [Електронний ресурс] / Г.В. Рог; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. Ін-т філології. — К., 2006. — 16 с.
20. *Жирмунский В.М.* Фольклор Запада и Востока. Сравнительно-исторические очерки / В.М. Жирмунский. – М.: ОГИ, 2004. – 464 с.
21. *Жирмунский Виктор Максимович.* Сравнительное литературоведение: Восток и Запад. Л.: Наука, 1979, с. 496.
22. З турецької поезії // Мірошніченко М. На світловидноті: Авторська антологія перекладача / М. Мірошніченко; упоряд. Л. Мірошніченко; передм. С. Борщевського. – К.: Етнос, 2009. – С. 342-367.

23. *Каян І.Л.* Турецький поет Махмуд Баки та його касида на честь султана Сулеймана / І.Л. Каян // Вісник Київського міжнародного університету. – 2005. – Вип 6. – С. 116-121.
24. *Кримський А.* Історія Туреччини та її письменства. Письменство XIV-XV вв. / А.Ю. Кримський // Кримський А.Ю. Вибрані сходознавчі праці: В 5 т. / редкол.: Л.В. Матвеева (головн.ред.) [та ін.]; НАН України, Ін-т сходознавства ім. А.Ю. Кримського. Т.ІІІ: Тюркологія. – К.: ВД «Стилос», 2010. – С. 7-88.
25. *Лавров Д.В.* Постмодерністичні риси в романах Алеа Аятли / Д.В. Лавров // Літературознавчі студії. – 2011. – Вип. 33. – С. 284-290.
26. *Маштакова Е.И.* Турецкая литература // История всемирной литературы. Т. 4. – М.; 1987; Т. 5. – М., 1988; Т. 6. – М., 1989.
27. *Маштакова Е.И.* Турецкая литература конца XVII – начала XIX вв. К типологии переходного периода. – М., 1984.
28. *Оганова Е.А.* Традиции народной драмы в современной турецкой драматургии. – М., 2006.
29. *Озунгуй А.Р.* Жанр сіясетнаме в літературі дивану / А.Р. Озунгуй // Україна і Туреччина: Історія культурних зв'язків та співробітництво на сучасному етапі.... – К.: ВПЦ «Київський університет», 2011. – С. 169-176.
30. *Орхан Велі.* З турецької / [пер. І. Світличний] // Світличний І. Серце для куль і для рим: Поезії. Поетичні переклади. Літературно-критичні статті. – К.: Радянський письменник, 1990. – С. 218-224.
31. *Памук О.* Біла фортеця / О. Памук [пер. з турец. Г. Рог]. // Всесвіт. – № 5/6. – 2008. – С. 3-75.
32. *Памук О.* Мене називають Червоний: Роман / О. Памук [пер.з турец. О. Кульчинський] // Всесвіт. – 2005. – №3/4; №5/6; 7/8.
33. *Памук О.* Музей невинності: роман / О. Памук [пер. з турец. О.Б. Кульчинський та Г.В. Рог]. – Харків: Фоліо, 2009. – 670 с.
34. *Памук О.* Музей невинності: роман / О.Б. Кульчинський (пер.з турец.), Г.В. Рог (пер.з турец.). — Х. : Фоліо, 2009. — 671с. — Переклад за вид.: Masumiyet Muzesi/ Orhan Pamuk. Istanbul, 2008.
35. *Памук О.* Сніг: роман / О. Памук. [пер. з турец. О.Б. Кульчинський]. – Харків: Фоліо, 2006. – 479 с.
36. *Памук Орхан.* Нове життя: роман / Орхан Памук // Сучасність. – Київ, 2010. – № 3. – С. 29–96 Закінчення. Поч. в № 1, 2, 2010 р.
37. *Підвойний В.* Турецько-українські літературні зв'язки / В. Підвойний // Література. Фольклор. Проблеми поетики. – 2009. – Вип. 33, ч. 2.: Українсько-турецькі культурні взаємини. – С. 213-223.
38. *Підвойний В.М.* Еволюція новітнього турецького роману / В.М. Підвойний // Вісник Львівського університету: Сер. філологічна. – 2005. – Вип. 36. – С. 243-250.
39. *Полат О.* Сарагьол: роман / О. Полат [пер. з турец. Г.І. Халимоненка.] – К.: Молодь, 1982 – 246 с.
40. *Посохова Е.В.* Интертекстуальность романов Орхана Памука / Е.В. Посохова // Літературознавчий збірник : зб. наук. пр.Дон. нац. Ун-ту. – Донецьк, 2008. – Вип. 33/34. – С. 180-188.
41. *Прушковська І. В.* "Краса і любов" Шейха Галіба (До проблем індійського стилю у турецькій літературі): монографія. — К. : Четверта хвиля, 2008. — 256с. — Бібліогр.: с. 249-255.
42. *Прушковська І.* Поети-містики як провісники суфізму // Україна і Туреччина: Історія культурних зв'язків та співробітництво на сучасному етапі. – К., 2011. – С. 166-68.
43. *Прушковська І.В.* Вплив західних тенденцій на турецьку літературу початку ХХ ст. (на матеріалі творів Джемеля Меріча) / І.В. Прушковська // Літературознавчі студії. – 2008. – Вип. 22. – С. 197-201.

44. *Прушковська І.В.* До проблеми генези індійського стилю / І.В. Прушковська // Літературознавчі студії. – 2006. –
45. *Репенкова М.М.* От реализма к постмодернизму. Современная турецкая проза. – М., 2008.
46. *Рог Г.* Романістика представників гурту «Сервет-і Фюнун»: пошуки та втрати / Г. Рог // Вісник КНУ ТШ. Сер.: Східні мови та літератури. – 2008. – Вип. 13. – С. 38-41.
47. *Рог Г.В.* «Роман 12 березня» у контексті розвитку турецької прози кінця ХХ століття / Г.В. Рог // Літературознавчі студії. – 2004. – Вип. 10. – С. 290-295.
48. *Рог Г.В.* Відкриття літератури дев'яностих: Орхан Памук / Г.В. Рог // Літературознавчі студії. – 2004. – Вип. 10. – С. 280-284.
49. *Рог Г.В.* Жанрова парадигма сучасного турецького роману 80-90 рр. ХХ ст. / Г.В. Рог // Літературознавчі студії. – 2007. – Вип. 19. – С. 133-140.
50. *Рог Г.В.* Постмодерні пошуки турецького романіста Метіна Качана на матеріалі «Важкого роману» (Ağır roman) та «Горіху вісім» (Findik sekiz) / Г. В. Рог // Вісник КНУТШ. Східні мови та літератури. – 2007. – Вип.12. – С. 48-51.
51. *Рог Г.В.* Постмодерністський турецький роман: зародження і розвиток / Г.В. Рог // Літературознавчі студії. – 2006. – Вип. 16.
52. *Рог Г.В.* Турецький детективний роман: проблеми розвитку / Г.В. Рог // Літературознавчі студії. – 2004. – Вип.11. – С. 413-416.
53. Турецькі героїчні епоси. Дастані: збірник [пер. з турец. Ф.І. Арнаут, М.Г. Василенко, К.С. Шпорт]. – К.: ВПЦ «Київ. ун-т», 2009. – 167 с.
54. *Утургаури С.Н.* Турецкая проза 60 – 70-х годов. Основные тенденции развития. – М., 1982.
55. *Фомкин М.С.* Султан-Велед и его поэзия. – М., 1994.
56. *Халимоненко Г.І.* Ашик Паша (1271-1333) / Г.І. Халимоненко // Сходознавство. Oriental Studies. – К., 2004. – Вип. 1. – С. 43-49.
57. *Халимоненко Г.І.* Місце Деггані у поезії турецького дивану / Г.І. Халимоненко // Вісник КНУТШ. Східні мови та літератури. 2000. – № 4. – С. 60-65.
58. *Халимоненко Г.І.* Мова як чинник класифікації турецької середньовічної прози / Г.І. Халимоненко // Вісник КНУ ТШ. Східні мови та літератури. – 2006. – № 11. – С. 51-53.
59. *Халимоненко Г.І.* Омер Полат і його роман Сарагьол // Всесвіт. – 1979. – № 11. – С. 67-69.
60. *Хікмет Н.* Лірика: З турецької / Н. Хікмет [упоряд., пер., передм. і прим. Г. Халимоненка]. – К.: Дніпро, 1981. – 141 с.
61. *Шпорт К.С.* Яшар Кемаль і його роман «Легенда гори Арарат»: до питання ідентифікації культури / К.С. Шпорт // Літературознавчі студії: зб. наук. пр. – К.: ВД Дмитра Бураго, 2007. – Вип. 19, ч. 2. – С. 259-64.
62. *Яковлева Н.С.* Сатирические новеллы Азиза Несина (50-е годы ХХ века). – Л., 1977.